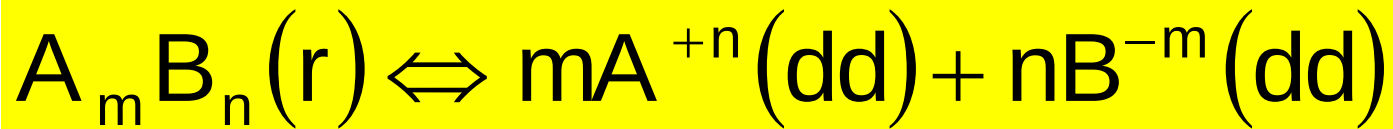

CÂN BẰNG TRONG DUNG DỊCH CHẤT ĐIỆN LY KHÓ TAN

CHẤT ĐIỆN LY KHÓ TAN CÂN BẰNG TRONG DUNG DỊCH

- Trong dung dịch nước bão hòa của điện ly khó tan có cân bằng dị thể:

- Hằng số cân bằng:

$$K = \frac{C_{A^{+n}}^m C_{B^{-m}}^n}{C_{A_m B_n}}$$

TÍCH SỐ TAN

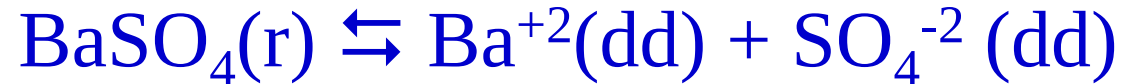
- Vì chất khó tan có độ tan rất nhỏ, nên trong dung dịch bão hòa xem nồng độ của chất rắn là hằng số:

$$K.C_{A_mB_n} = C_{A^{+n}}^m C_{B^{-m}}^n = \text{const}$$
$$\Rightarrow K' = C_{A^{+n}}^m C_{B^{-m}}^n$$

- Đặt $T = K'$, gọi là tích số độ tan, hay là tích số tan:

$$T = C_{A^{+n}}^m C_{B^{-m}}^n$$

■ Ví dụ:

$$T = [\text{Ba}^{+2}][\text{SO}_4^{-2}]$$

- Tích số tan phụ thuộc nhiệt độ (nên thường phải chỉ ra giá trị T tại nhiệt độ nào), pH, nồng độ các ion, chất tan khác trong dung dịch...

- Liên hệ giữa tích số tan và thế đẳng áp

$$\Delta G^0 = -RT \ln T_{A_m B_n} = \Delta H^0 - T \Delta S^0$$

TÍCH SỐ TAN VÀ ĐỘ TAN

- Gọi S là độ tan tính theo mol/l của A_mB_n

$$\Rightarrow T_{A_mB_n} = (mS)^m (nS)^n = m^m n^n S^{(m+n)}$$

- Hay độ tan được tính:

$$S = \sqrt[m+n]{\frac{T_{A_mB_n}}{m^m n^n}}$$

■ Điều kiện tan kết tủa

$$C_{A^{+n}}^m C_{B^{-m}}^n < T_{A_mB_n}$$

■ Điều kiện tạo kết tủa

$$C_{A^{+n}}^m C_{B^{-m}}^n > T_{A_mB_n}$$

BẢNG TÍCH SỐ TAN

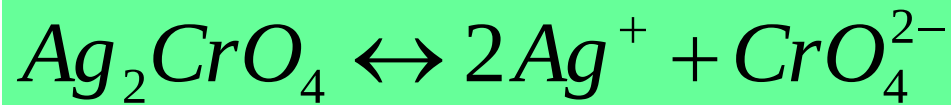
Hợp chất	Công thức	Nhiệt độ	T
Aluminum Hydroxide anhydrous	Al(OH)_3	25° C	3×10^{-34}
Aluminum Phosphate	AlPO_4	25° C	9.84×10^{-21}
Barium Bromate	$\text{Ba(BrO}_3)_2$	25° C	2.43×10^{-4}
Barium Carbonate	BaCO_3	25° C	8.1×10^{-9}
Barium Sulfate	BaSO_4	25° C	1.08×10^{-10}
Barium Sulfate	BaSO_4	50° C	1.98×10^{-10}
Beryllium Hydroxide	Be(OH)_2	25° C	6.92×10^{-22}
Cadmium Sulfide	CdS	18° C	3.6×10^{-29}
Calcium Carbonate calcite	CaCO_3	25° C	0.87×10^{-8}
Calcium Hydroxide	Ca(OH)_2	25° C	5.02^{-6}
Calcium Phosphate tribasic	$\text{Ca}_3(\text{PO}_4)_2$	25° C	2.07×10^{-33}
Calcium Sulfate	CaSO_4	25° C	4.93×10^{-5}

Hợp chất	Công thức	Nhiệt độ	T
Cupric Hydroxide	$\text{Cu}(\text{OH})_2$	25° C	4.8×10^{-20}
Cupric Sulfide	CuS	18° C	8.5×10^{-45}
Cuprous Iodide	CuI	18° C- 20° C	5.06×10^{-12}
Ferric Hydroxide	$\text{Fe}(\text{OH})_3$	18° C	1.1×10^{-36}
Ferrous Carbonate	FeCO_3	18° C- 25° C	2×10^{-11}
Ferrous Hydroxide	$\text{Fe}(\text{OH})_2$	25° C	1×10^{-15} ; 8.0×10^{-16}
Ferrous Sulfide	FeS	18° C	3.7×10^{-19}
Lead Chloride	PbCl_2	25.2° C	1.0×10^{-4}
Lead Hydroxide	$\text{Pb}(\text{OH})_2$	25° C	1×10^{-16} ; 1.43×10^{-20}
Lead Sulfate	PbSO_4	18° C	1.06×10^{-8}
Lead Sulfide	PbS	18° C	3.4×10^{-28}
Magnesium Carbonate	MgCO_3	12° C	2.6×10^{-5}
Magnesium Hydroxide	$\text{Mg}(\text{OH})_2$	18° C	1.2×10^{-11}

Hợp chất	Công thức	Nhiệt độ	T
Manganese Hydroxide	Mn(OH)_2	18° C	4×10^{-14}
Manganese Sulfide (green)	MnS	25° C	10^{-22}
Mercuric Chloride	HgCl_2	25° C	2.6×10^{-15}
Mercuric Hydroxide (equilib. with $\text{HgO} + \text{H}_2\text{O}$)	Hg(OH)_2	25° C	3.6×10^{-26}
Mercuric Iodide	HgI_2	25° C	3.2×10^{-29}
Mercuric Sulfide	HgS	18° C	4×10^{-53} to 2×10^{-49}
Nickel Hydroxide	Ni(OH)_2	25° C	5.48×10^{-16}
Silver Bromide	AgBr	25° C	7.7×10^{-13}
Silver Chloride	AgCl	25° C	1.56×10^{-10}
Silver Chloride	AgCl	50° C	13.2×10^{-10}
Silver Chloride	AgCl	100° C	21.5×10^{-10}
Silver Iodide	AgI	25° C	1.5×10^{-16}
Zinc Hydroxide	Zn(OH)_2	18° C- 20° C	1.8×10^{-14}

Ảnh hưởng các ion trong dung dịch đến S

- **Khi thêm chất lạ không có ion chung với chất điện ly:**
  - Lực ion I tăng dần đến làm tăng độ tan của chất điện ly.
  - **Ví dụ:** Tính số tan của Ag_2CrO_4 là 2×10^{-12} trong nước ở 25°C . Tính độ tan của chất này.

$$T_{\text{Ag}_2\text{CrO}_4} = C_{\text{Ag}^+}^2 C_{\text{CrO}_4^{2-}}^1 = (2C)^2 C = 4C^3$$

■ Trong đó

$$T_{Ag_2CrO_4} = C_{Ag^+}^2 C_{CrO_4^{2-}}^1 = (2C)^2 C = 4C^3$$

$$\Rightarrow C_{CrO_4^{2-}} = \sqrt[3]{\frac{T}{4}} = \sqrt[3]{\frac{2 \times 10^{-12}}{4}} = 7.9 \times 10^{-5} \text{ mol/l}$$

- Mà nồng độ $[CrO_4^{2-}]$ trong dung dịch bằng nồng độ tan của Ag_2CrO_4 , tức là $S = 7.9 \times 10^{-5} \text{ M}$

Khi thêm chất là có ion chung với chất điện ly khó tan:

- I tăng, nhưng do nồng độ ion chung tăng mạnh hơn nên làm cho độ tan phải giảm xuống theo nguyên lý chuyển dịch cân bằng.
- Ví dụ: Xét ví dụ trên nhưng trong dung dịch AgNO_3 0.01M.

- Nhưng khi có mặt Ag^+

$$T_{\text{Ag}_2\text{CrO}_4} = C_{\text{Ag}^+}^2 C_{\text{CrO}_4^{2-}}^1 = (0.01)^2 C_{\text{CrO}_4^{2-}}$$

$$C_{\text{CrO}_4^{2-}} = T_{\text{Ag}_2\text{CrO}_4} \times 10^4 = 2 \times 10^{-8} \text{ mol/l}$$

- Ở đây nồng độ $[\text{CrO}_4^{2-}]$ trong dung dịch bằng độ tan của Ag_2CrO_4 , vì vậy độ tan giảm:

$$\frac{8.22 \times 10^{-5}}{2 \times 10^{-8}} \approx 4.11 \times 10^3$$